

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ "Васил Димитров"

гр.Мадан 4900 ул. "Перелик" № 3, тел. 0308 221-15, e-mail:pg_madan@mail.bg

УТВЪРЖДАВАМ: .....

Директор:д-р Христо Каменов

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ
НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И
ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА
И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ
ГРУПИ
В ПГ „Васил Димитров”- гр.Мадан**

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал.1,т.9 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на дата 08.09/ 2020 година.

Въведение.

Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права.

Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване.

Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци; липса, ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н

Уязвимите групи ученици имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението на педагогическия и непедагогическия персонал в ПГ“Васил Димитров“ към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване.

В ПГ“Васил Димитров“ уязвимите групи ученици се приемат като хора със способности и потенциал, а не като хора единствено с проблеми и ограничения. Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на основните приоритети на правителството , законът за предучилищното и училищно образование възлага на педагогическия съвет в училище да изготви и приеме училищна програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи /чл. 263, ал.1,т.9/ в посока:

Изграждане на образователна среда за:

- Разгръщането на потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- Повишаване мотивацията им за участие в образователния процес ;
- Работа по проекти;
- Включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- Разширяване на обхвата на институциите в училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на ученици и

младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

- Стратегия за образователна интеграция на деца от етническите малцинства /2015-2020/;
- 2000 Европейската социална харта/ревизирана/;
- 1992-Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
- 1970-Международният пакт за граждански и политически права и Международният пакт за икономически ,социални и културни права;
- Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 г.
- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Стандарт за приобщаващото образование;.

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане”, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

ПГ“Васил Димитров“ е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хора с увреждания и уязвими групи.

Анализ на училищната среда.

През последните години се създава една пъстра картина ученици от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Срещата с хора различия и на различните култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование
- умението за общуване с представители на различни култури
- съзнателно изграждане на толерантност; особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Насърчават се също представители на малцинствените групи да се образуват и квалифицират за учители, за да имат пряко участие в образованието на децата.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Често се прави паралел между интеркултурното образование и образованието на ученици със специални образователни нужди: и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване: ранното образование, достъпно за всички независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Обхващането на всеки ученик с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните ученици със специални образователни потребности, ресурсния учител и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на децата и учениците от уязвими групи включва:

1. принципите на приобщаващото образование;
2. условията и реда за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;

3. условията и реда за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището;
4. изграждане на позитивен психологически климат в училището;
5. структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изявени дарби от Закона за предучилищното и училищното образование;
6. условията и реда за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности.

ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- Равен достъп и приобщаване на всеки ученик
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на учениците със специални образователни потребности в професионалната гимназия, която да включва:

а/ достъпна архитектурна среда

б/ екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците

в/ диагностична и консултативна дейност

г/ специални учебно-технически средства и апаратура

д/ индивидуални образователни програми

е/ учебни програми по специалните учебни предмети и други.

Продължава прилагането на политиката за включващо обучение на ученици със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за ученици със специални образователни потребности.

- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици и родители.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на ученици със специални образователни потребности чрез изграждане на подкрепяща среда.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ:

1. Ученици без родители – Предполага различен статус в обществото, който е предпоставка за наличие на дефицит и ограничава личностното развитие.
2. Ученици с един родител.
3. Ученици, които не живеят с родителите си и грижи за тях са поверени на други лица.
4. Ученици с месечен доход на семейството под определения минимум за страната – тези ученици по-често отсъстват от училище, което води до затруднения в усвояването на знания.
5. Ученици със здравословни проблеми – Здравословното им състояние предполага по-чести отсъствия от училище, което води до затруднения в усвояването на знания и умения. Затрудненията от това естество могат да обезкуражат и демотивират ученикът за учебна дейност.
6. Ученици с проблемно поведение – Проблемното поведение на някои ученици е причина да не се вписват в класа. Причините за проблемното поведение са индивидуални за всеки ученик, което води до необходимостта от установяване и оказване на допълнителна подкрепа за личностното им развитие.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.
4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с ученици в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.
5. Назначаване на „помощник на учителя“ , където има необходимост от допълнителни образователно-възпитателни дейности с ученици със специални образователни потребности и от етническите малцинства.
6. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за ученици от етническите малцинства.
7. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на ученици, за които той не е майчин.
8. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.

9. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на ученици в риск.
10. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности и ученици от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище.
11. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.
12. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творчески изяви.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

Специфични цели	Дейности	Отговорник
1.Гарантиране на равен достъп до качествено образование и подкрепа за личностното развитие в зависимост от индивидуалните потребности на всеки ученик от уязвимите групи.	1.1. Извършване на оценка на индивидуалните потребности на учениците	Класни ръководители Учители
	1.2. Изготвяне на план за подкрепа за личностното развитие на учениците от уязвимите групи.	Класните ръководители Екип от учител
	1.3. Провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа с учениците от уязвимите групи.	Учителите
2.Ресурсно подпомагане	2.Подпомагане на индивидуални ученици в учебният процес	Ресурсен учител
3. Изграждане на позитивен психоклимат. Преодоляване на проблемите с прояви на	3.1. Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведение в паралелката.	Класни ръководители

нетолерантно отношение и дискриминация	<p>3.2. Въздействие върху вътрешната мотивация на учениците от уязвимите групи за преодоляване на проблемното поведение на ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образованието и училищната среда чрез:</p> <p>3.2.1. Консултиране на ученика с Педагогически специалисти.</p> <p>3.2.2. Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин.</p> <p>3.2.3. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава.</p>	Класните ръководители Педагогически и специалисти
4. Привличане на незаинтересованите родители и решаване на проблемите при затруднена комуникация учители-родители-ученици	<p>4.1. Екипна работа между учители и други педагогически специалисти</p> <p>4.2. Работа с родителите:</p> <p>4.2.1. Провеждане на кампании сред родителите за повишаване на родителската отговорност и подкрепа за образованието.</p> <p>4.2.2. Индивидуална работа с родителите, които възпрепятстват децата си от редовна посещаемост на училището.</p>	<p>Екип от учители</p> <p>Класните ръководители Учители</p>

Дата: 08.09.2020 година
гр. Мадан

Директор ПГ „Васил Димитров”
/д-р Христо Каменов /